

VRIJE UITOEFENING VAN DE TANDHEELKUNST.

Voor eenige weken werd door Mr. S. van Houten, Prof. van Hamel Jr., en Mr. van Holthe tot Echten het bekende verzoekschrift aan de Tweede kamer gericht, waarin de opheffing van het z.g. artsmonopolie werd gevraagd en de wenschelijkheid daarvan bepleit. In alle dagbladen werden (en worden) groote artikelen aan het request van genoemde heeren gewijd en ook van de zijde der artsen ontbrak het niet aan woordvoerders, die een heftige polemieek daartegen voerden. En niet ten onrechte. Zijn belangrijkheid ontleent het request niet zoozeer aan zijn inhoud dan wel aan de namen der onderteekenaars, die (wat de beide eerstgenoemden betreft) een groote bekendheid bezitten en juist door hunne autoriteit (op ander gebied n.l. dan waarop zij zich in dit adres bewegen) aan het request eene beteekenis verleenden, die het, indien het door minder bekende grootheden ware ingediend geworden, nooit zou hebben gekregen. Dat het verzoekschrift succès zal hebben en binnen korteren of langeren tijd aanleiding geven tot een wetswijziging in den door hen bedoelden zin, daarover behoeft men zich vooreerst niet ongerust te maken. Meer bevoegden dan de adressanten op medisch gebied hebben het absurde van het verzoek voldoende aangetoond.

Dat het bij deze eerste poging niet zal blijven daarvan kan men wel overtuigd zijn: de dagbladen brachten reeds het bericht van de oprichting van eene vereeniging die den strijd tegen het artsmonopolie zal voortzetten. Op grond daarvan is bestrijding van de in het request gehuldigde opvattingen niet overbodig geweest.

Al pleit, volgens de toelichting, het adres hoofdzakelijk ten gunste van de niet-officiëel erkende geneesmethoden, om deze wettelijk recht van bestaan te geven en daardoor voor hunne beoefenaars de gelegenheid te scheppen, om zonder zich aan wetsovertreding schuldig te maken, hunne hulp aan de lijdende menschheid te verleen, zoo zou toch de tandheelkunde bij een eventueele wetswijziging ten nauwste betrokken worden.

Men zou dan ook in het Tijdschrift v. Tandheelk. een beschouwing hebben kunnen verwachten, waarin de gevaren, welke de tandheelkunde, als hygiënische factor zullen bedreigen, indien een dergelijk beginsel in onze wetgeving zou worden ingevoerd, eens onder de oogen werden gezien. Het Octobernummer bevat echter niets van dien aard, hoewel het toch van belang is dat de tandheelkundigen zich eens een oogenblik rekenschap geven, wat zoo ongeveer de gevolgen zouden zijn. --

Oppervlakkig gelezen zou men uit het verzoekschrift opmaken, dat het alleen om de geneeskunst gaat, daar immers nergens van de tandheelkunde wordt gesproken, behalve dan waar de adressanten als beginsel vastgesteld wenschen te zien, dat: „niemand zich voor arts zal mogen „uitgeven of als arts optreden, die daarvoor niet van staats- „wege de bevoegdheid heeft behaald: 't zelfde geldt voor de „andere van staatswege geregelde speciale vakken, als tand- „arts, vroedvrouw enz.” Temeer waar in dezelfde alinea ook „verlangd wordt, dat „niemand chirurgie enz. zal mogen „uitoefenen dan de als arts bevoegde.”

Hoewel de betiteling van onze specialiteit als tand-*heelkunde* er op wijst, dat de behandeling van de tand-*ziekten* tot de chirurgie gerekend moet worden, zal het toch zeer te betwijfelen zijn of bij een eventueele invoering van de vrije uitoefening van de geneeskunde, de operatieve tandheelkunde tot de chirurgie zou worden gerekend. De schrijvers toch verwijzen naar Duitsland en Engeland

als de landen waar een vrijere uitoefening van de geneeskunst is toegelaten, zonder dat (volgens hun zeggen) de volksgezondheid er onder heeft geleden. Dat dus, indien de toestand ten onzent gewijzigd zou worden, deze (gezien de voorliefde welke bij ons bestaat om bij invoering van noviteiten bij onze oostelijke naburen in de leer te gaan) op Duitschen leest geschoeid zou worden, ligt voor de hand. Maar van Duitschland weten we ook, dat de tandheelkunst de twijfelachtige eer geniet tot de vogelvrijverklaarde onderdeelen van de geneeskunde te behooren. Het gevolg zou dus zijn, dat ieder, die daarin een bestaan ziet de tandlijdende menschheid naar welgevallen kan behandelen zonder op eenigerlei wijze gebonden te zijn, vooraf zijne kennis en vaardigheid te laten toetsen, immers de onderteekenaars verlangen van de overheid: „de menschheid vrij te laten behandeling te zoeken daar, waar zij zulks wenscht en leniging of genezing van kwalen meent te zullen vinden.”

De staat zorgt dus, dat er voldoende deskundige hulp aanwezig is, maar laat het verder aan het publiek over of zij al dan niet van die hulp gebruik wenscht te maken, overtuigd als zij volgens de inzenders kan zijn „(dat) ons „volk in zijn algemeenheid niet zoo dom en onontwikkeld „(is), om niet zelf toe te zien en te onderscheiden, in welke „gevallen de arts de waarlijk aangewezen man is, en om „niet te begrijpen waar ernstige behandeling ophoudt en „geknoei begint.”

Gezien echter het lage peil, waar op de tandheelkundige opvoeding van het groote publiek ten onzent momenteel staat, geloof ik, dat men zich niet aan onderschatting van zijne intelligentie schuldig maakt als men het vooralsnog de bevoegdheid ontzegt om in tandheelkundige zaken zich een oordeel aan te matigen. Al mag een patiënt in een ziektegeval eenigszins het succes van een behandeling kunnen afmeten naar zijn lichamelijk gevoel van meer of minder welzijn; bij een tandheelkundige behandeling ontbreekt

die maatstaf in de meeste gevallen ten eenen male; de hoedanigheden van het werk gaan daar te veel buiten om.

Een uitzondering op de vrijheid van beoefening zou misschien wel gemaakt worden voor de extractie, daar deze kunstbewerking onder de chirurgie*) thuis behoort. Als men echter bedenkt hoe onder onze tegenwoordige wetgeving en waarlijk niet laksche justitie in zake het straffen van geconstateerde overtredingen, door onbevoegden n.l. de „practiseerende” technikers (met of zonder bijstand van een arts voor eene eventueele narcose) straffeloos deze behandeling bij voortdoring wordt verricht, dan kan men veilig aannemen dat de tandheelkunst in zijn geheel omvang*) publiek domein zal worden.

In ruil voor hare vrijgevigheid krijgt de overheid het recht (en de plicht) om op de beoefenaren van de vrije geneeskunst toezicht uit te oefenen en zorg te dragen, dat „kunstfouten”, „domme behandelingen, gevolgen van „zorgeloosheid, onverstand, overmoed of lichtvaardigheid „van den behandelende, wanneer zij het veroorzaken van „dood of lichamelijk letsel door grove schuld tot gevolg „hebben, als zoodanig gestraft worden.”

Hoe ooit een tandheelkundige bewerking waarop een van bovenstaande qualificaties van toepassing is, ter kennis zou komen van het staatstoezicht is niet wel in te zien. De dood zal zij wel nooit tot gevolg hebben en men zou vooralsnog af moeten wachten of het begrip „lichamelijk letsel” ook uitgebreid zou worden tot die gevallen waarin een kies of tand door verkeerde behandeling geheel of gedeeltelijk noodeloos verloren zou gaan. En gesteld, dat

---

*) De technische vaardigheid hierin wordt door de schrijvers ook al bij de officieele geneeskundige in „onvolledige mate” aanwezig verondersteld (pag. 313)

*) De adressanten noemen onder meer ook de orthopaedie als een gebied, waarop de „onbevoegde” zich dikwijls met meer succes beweegt dan de arts. De tandheelkundige orthopaedie zal dus ook op geen bescherming behoeven te rekenen.

inderdaad het geval ware; dan zou achteraf zulks bezwaarlijk zijn dit vast te stellen, daar het oordeel van den patiënt als hoofdgetuige ('t welk de heeren van H o u t e n c.s. thans zoo hoog aanslaan) bij afwezigheid van het corpus delicti wel als niet-deskundig zal worden gediskwalificeerd.

Uit de juridische beschouwingen over de questie heb ik opgemaakt dat in principe een eventueele wijziging hoofdzakelijk zal afhangen van de vraag of het zal zijn *in het belang van de volksgezondheid* om het monopolie op te heffen. Indien inderdaad de volksgezondheid gebaat zou zijn met een vrijere uitoefening van de geneeskunst, dan zou men het niet anders dan toe kunnen juichen dat zoo spoedig mogelijk verandering in de bestaande wetgeving werd gebracht. De belangen der „monopolisten” als zijnde die van enkelen, zouden terecht moeten wijken voor het groote algemeene belang. Hoe het oordeel van de medici (door de Heeren al bij voorbaat als bevooroordeeld en als rechters in eigen geding gequalificeerd) dienaangaande luidt heeft men in hun vakblad kunnen lezen. Ook van uit een tandheelkundig oogpunt zou de conclusie niet anders dan ontkenkend kunnen luiden. Immers men is thans vrijwel overtuigd dat de zorg voor de instandhouding van het gebit, voor het lichamelijk welzijn van het individu van groot belang is. Dat die verzorging *goed* geschiedt, is voor de volksgezondheid een voorname factor. De tandziekten toch komen in zoo overheerschende mate voor als met geen andere het geval is. Wil men ze met succes bestrijden, dan is wetenschappelijke kennis en inzicht en technische vaardigheid van hen aan wie de behandeling van tandlijders wordt toegestaan een eerste eisch.

De behandeling van de tandaandoeningen bestaat uit een reeks van subtiele kunstbewerkingen die aan geheel aparte eischen moeten voldoen en wier meer of minder welslagen zich slechts in enkele gevallen en dan pas na langeren tijd aan den patiënt openbaart. Ook al beschikte de patiënt

over de noodige kennis om het werk te kunnen beoordeelen (waar het intusschen nog mijlen ver vandaan is), door de voor hemzelf (en anderen) moeilijk of geheel niet zichtbare plaats van behandeling is hij niet in staat zich ook maar eenigszins op de hoogte te stellen van wat er in zijn mond heeft plaats gehad.

Om die reden is het zich stellen onder tandheekkundige behandeling een daad van goed vertrouwen, voor welk vertrouwen alleen zij in aanmerking mogen komen die bewijzen hebben geleverd er een goed gebruik van te zullen maken. Dat het voldaan hebben aan zekere eischen van bekwaamheid het minimum is wat men kan vragen, zal wel niemand willen betwisten. Dat die eischen met de vorderingen van de wetenschap gelijken tred houden is ook niet dan natuurlijk, daar aldus eenige zekerheid wordt verkregen, dat het publiek van de vorderingen zal kunnen profiteeren. De menschenlijke neiging om het moeilijke van zich af te schuiven en zich met het gemakkelijker bereikbare tevreden te stellen is de hoofdreden voor het bestaan van examens en niet het minst voor tandheekkundige examens, daar zonder een verplicht onderzoek naar iemands bekwaamheden, voor welker verwerving veel inspanning gevorderd wordt, weldra blijken zou dat zij niet of in hoogst onvoldoende mate aanwezig waren. Door de bijzondere eigenaardigheden welke de tandheekkunde eigen zijn is bij haast elke behandeling langs verschillende wegen een resultaat te bereiken, het werkelijk goede echter alleen langs den langdurigen en moeilijken. Door opheffing van de examenslagboom, zou men al spoedig ervaren dat de laatstgenoemde weg door de overgroote massa hulpverleeners, welke zich weldra als zoodanig zouden aanbieden, niet zou worden betreden, maar bij voorkeur de breede en gemakkelijke weg die tenslotte opnieuw naar het tandbederf leidt. Dat inderdaad het gehalte van de tandheekkundige hulp daarom sterk zou verminderen behoeft geen betoog voor wie zoo nu en dan eens in de gelegenheid is kennis te maken met de

praestaties van een of andere Zahnkünstler op operatief terrein.

Niet, dat alle onder het huidig systeem voor bevoegd verklaarde tandartsen zonder uitzondering volgens hun beste vermogens meewerken om hunne hulp zoo volmaakt mogelijk te doen zijn. Gemakzucht en winstbejag zijn helaas ook onder de tandartsen vertegenwoordigd. Maar de lijn waarlangs zich de tandheelkunst ten onzent beweegt is sterk oplopend. Vooral zij die in de laatste jaren de examenbarrière passeerden zijn zoodanig toegerust, dat populariseering van de conserveerende behandeling in steeds bredere massa's van ons volk gereedelijk kan worden verwacht.

De betreuenswaardige onverschilligheid voor een werkelijk goede conserveering van het gebit en als gevolg daarvan onwetendheid van het groote publiek omtrent de mogelijkheden in onze kunst beginnen langzaam maar zeker plaats te maken voor een grootere mate van vertrouwen in en waardeering van ons werk. De bloeitijd van de extractietang en de prothese, wier heerschappij door de helaas nogal talrijke zwarte schapen onder onze kudde veel te lang is bestendig geworden, is voorbij, en versterking van het corps der ridders van de tang is uit het kamp der jongere generatie niet te verwachten. Kortom alle teekenen wijzen er op dat de tandheelkunst als factor in de bevordering der volksgezondheid een goede tijd tegemoet gaat.

Eén beletsel echter blijft haar in den weg staan: n.l. de hooge kosten welke goede hulp noodzakelijkerwijs met zich brengt. Voortdurende toename van het aantal tandartsen zal op den duur ook op het tarief zijn verlagenden invloed doen gelden, en het dus brengen binnen het bereik van steeds bredere kringen. Beneden een zekere grens zal het honorarium, wat een bescheidene eischen stellend tandarts meent te moeten rekenen, niet dalen en die grens zal nog altijd te hoog blijken te zijn voor de overgrootste massa der onbemiddelden. Dat opheffing van het monopolie een breede stroom van menschen zal lokken, die door hun

mindere ontwikkeling en geringere levenseischen zich met een aanmerkelijk kleinere belooning tevreden zouden stellen, waardoor hun hulp binnen het bereik van de financieel karigbedeelden zou komen is onbetwistbaar en zou, indien de gepresteerde arbeid aan redelijke eischen voldeed, werkelijk toe te juichen zijn. Daar echter geen enkele waarborg de laatste veronderstelling zou wettigen, moet de behartiging van de belangen van de minder-gesitueerden in eene andere richting gezocht worden.

Wil de staat werkelijk op tandheekkundig gebied in het belang der on- en minvermogenden werkzaam zijn, dan is oprichting van overheidswege van klinieken, waar tegen een matige vergoeding (naar gelang van de draagkracht) of kosteloos (bij onvermogen) de financieel weerstandslooze tandlijders goede hulp voor hunne kwalen kunnen bekomen, het eene noodige.

Elk ander middel en zeker dat van de inzenders van vorengenoemd verzoekschrift, zou een groote stap achterwaarts beteekenen en met één slag op losse schroeven zetten, wat tot nu toe in tandheekkundig opzicht ten onzent zoo moeizaam is verkregen.

Tiel.

P. BUISMAN.